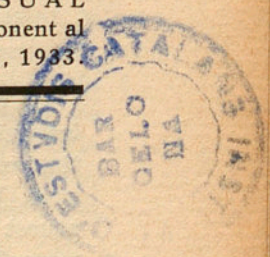
INSTITUT = ESCOLA

Revista de l'Institut-Escola de la Generalitat. — Palau del Governador. — Parc de la Ciutadella.

14

BUTLLETÍ MENSUAL
Any II. — Número corresponent al mes de juny. Barcelona, 1933

92

ENYORANÇA

En acabar-se el curs, la dolor de la separació té un agredolç allargament en la fina correspondència entre els alumnes i els professors. Interessant i exemplar epistolari — espill de l'ànima dels nostres alumnes; espill de l'ànima dels nostres professors — del qual caldrà fer una escollida compilació algun dia.

* * *

Si volguéssim sintetitzar en una paraula el sentiment que domina els nostres alumnes, en acabar-se el juny, i en efectuar-se la general escampada pel mar i pel pla i per la muntanya, no en trobaríem pas cap de més exactament definidora i escaient que aquesta: enyorança.

Les lletres en què els nens ens parlen de les ocupacions estivals, semblen totes escrites sobre aquest fons enyorívol que es deixa sentir com una nota trista dins l'alegre cançó de les vacances: entre ratlles es llegeix sempre que el goig no pot ésser complet perquè l'Institut-Escola és massa lluny.

I ¿què en direm, dels alumnes que no s'han mogut encara de Barcelona, i vénen sovint a aquesta casa a visitar-nos? En el parlar, en les mirades, en l'allargament persistent i general de les visites es llegeix clarament l'enyorança de l'Institut-Escola.

Però, tot amb tot, on l'enyorança és més grossa (¿per què no confessar-ho?) és precisament aquí, dintre de casa, on cada aula buida i silenciosa ens suggereix, als que hi restem, uns bells records i cada tornaveu, multiplicant la remor dels sortidors del pati, ens evoca el ressò d'estimades veus llunyanes.

Vacances

En principi, les vacances han estat instituïdes per descansar. Les d'estiu, però, resulten sempre massa llargues. Vegeu el que en diguérem en aquest BUTLLETÍ (a la plana 3 del número 9). Sigui'n la causa la que es vulgui, convé, mentre s'inquireix, que l'alumne no es deslligui massa del nostre Institut. Que jugui molt, que respiri a plens pulmons l'aire sanitós del mar o de la muntanya. Però que es recordi també, i ben sovint, de la seva llar espiritual, i que li serveixi tothora de nord i guia.

En aquestes raons es fonamenta l'atribució a cada noi d'unes tasques estivals. Unes de treball continu, com els diferents temes a desenrotllar d'història, de folklore, de dibuix, de química, de matemàtiques, etc. Altres periòdiques, com les observacions meteorològiques quinzenals. D'unes i altres tenim notícies que reïxen perfectament, sense obstacles, i sobretot sense cap manifestació de peresa o negligència.

Tot amb tot, però, l'ocupació estival de més finura és l'emprada en la redacció d'aquestes lletres que anem rebent de tota procedència. N'hi ha — com no n'hi hauria? — d'insignificants, escrites només per quedar bé. Però n'hi ha una majoria de perfectament edificants. L'alumne ens conta la seva vida estival amb claredats de cristall, i se'ns revela amb qualitats insospitades de matisacions infinites. La lectura de cada una d'aquestes lletres és trasbalsadora, perquè equival al descobriment d'un tresor d'intel·ligència, de bondat i de sentiment, en una ànima que crèiem conèixer a fons i a penes si en coneixíem l'ombra...

De vegades, aquesta franca relació de la seva vida que ens descriu l'escolar durant les vacances, ens serveix també per provar d'esmenar-lo amorosament; per fer que no confongui amb la sana i clara i delitosa diversió estival els convencionalismes d'una vida de colònia; per incitar-lo a anar a la Naturalesa i a saturar-se d'aromes de bosc i de salabror de mar i d'espurneig d'estrelles.

Escriviu-nos, doncs, benvolguts amics nostres, alumnes de l'Institut-Escola. Esforceu-vos a contar-nos obertament la vostra vida de vacances. Les lletres que rebem ens causen sempre alegria, encara que algun cop ens puguin semblar poc sinceres o una mica amanerades. Escriviu-nos, però. Tot fent-ho arribareu a aquella facilitat de sincera expressió que a nosaltres ens dóna el major goig, per la suprema raó que poseu en les nostres mans el millor mitjà de procurar i aconseguir el bé vostre.

JOSEP ESTALELLA

DIRECTRIUS

Un dia, al Montseny, a primers de juliol, el grup "Miramar", de l'Institut-Escola, va dinar a la font de Passavets, camí de les Agudes. Bell indret, el d'aquesta font, espaiós, confortable. Els troncs dels arbres, però, malgrat totes les amistoses advertències, mostren la incultura — cínica o inconscient — dels qui s'han entretingut a ferir-los i enlletgir-los. Les pedres es veuen tacades amb les marques d'unes societats esportives que es dediquen així a fer malbé el paisatge. I per terra, damunt la flonja fullaraca seca — bellíssima catifa natural — abunden escampades les sutzures — papers, llaunes, cartrons, ampolles trencades.

Tot dinant, lamentaven els nois la viciosa manera de procedir d'altra gent i recordaven la consigna infiltrada en tots els ànims: ni un paper, ni un residu per terra; o cremar-los o colgar-los.

En acabat el dinar, i en disposar-se els nois a complir estrictament la norma convinguda, una professora els suggerí la idea que l'Institut-Escola estava obligat a més: no bastava no embrutar el bell indret, sinó que calia eliminar les sutzures que hi havien fet els altres, i deixar-lo precisament com l'havien d'haver trobat. Tots, alumnes i professors, emprengueren de ple la tasca, i en pocs minuts el paisatge quedava pulcrament ennoblit, i una foguera consumia el paperam, en part mig consumit, que el tacava.

* * *

Aquesta bella decisió, generalitzada, ha d'ésser una altra de les normes per als nostres alumnes: mai no es limitaran al compliment del deure, sinó que procuraran esmenar els efectes del seu incompliment per altra gent. Així faran sempre tot el que cal fer... i un bon tros més.

ORGANITZACIÓ

Ara, a fi de curs, quan un gran nombre d'escoles organitzen exposicions de treballs realitzats durant els mesos d'activitat, ens preguntem si també caldria fer-ho a l'Institut-Escola. Però tendim a contestar-nos negativament. No hi ha en la nostra idea el més lleu intent de censura per als qui procedeixen altrament. Cada escola està muntada damunt les seves especials modalitats. Les que serveixen de base a l'Institut-Escola desentonen, creiem, de tot intent d'exposició. Per altra part, durant el curs, les portes de l'Institut-Escola i les de totes les seves aules estan de bat a bat obertes per a tots els visitants. ¿Quina millor exposició que la de veure els alumnes en plena activitat creadora?

Davant d'aquest aspecte, l'exposició de l'obra realitzada tindria, temem, un deix de cosa morta. Hem repetit mantes vegades que creiem molt més interessant el camí que el terme.

Treballs manuals

per Joaquim ROS i Josep ESTALELLA

Parlàvem, l'altre dia, de la col·lecció de fotografies de l'Institut-Escola. Avui parlarem, si us plau, de la bonica col·lecció d'objectes realitzats a les classes de treballs manuals. S'iniciaren pels treballs de marqueteria. Després de la fusta i la pintura, vingué el fang.

Els models, els més interessants models, els proporciona la Col·lecció zoològica del Parc, i especialment l'Aquàrium. El croquis que durant la visita dibuixava el noi, li servia després a la classe de dibuix i més tard a la de treballs manuals per a bastir-hi diferents realitzacions, mentre a la classe d'Història natural li donava peu per a l'estudi científic. D'aquesta tasca, artística i filosòfica, n'han resultat aquelles belles col·leccions a què suara ens referíem. Aprofitem aquest moment per a expressar, una vegada més, al Sr. Ignasi de Segarra, el director de l'Aquàrium del Parc, el nostre pregon reconeixement i el de tots els professors i alumnes.

Característica essencial de l'Institut-Escola — l'hem assenyalada moltes vegades — és la difuminació entre els límits de les diferents activitats, o, si es vol, assignatures, i per tant entre les tasques originàriament — o burocràticament — encomanades a cada professor en particular. Així, ningú no ha trobat mai res d'estrany en el fet que un professor de matemàtiques organitzés les observacions meteorològiques, o que un professor de química intervingués, per exemple, en els treballs de geografia, i sobretot que es poguessin desenrotllar algunes classes en forma tal que tinguessin per característica la vivor i l'eficiència, però que resistissin, en canvi, tota temptativa d'encasellament dins els marcs de les assignatures comunes.

Situats en aquest pla, cal remarcar l'aportació d'un professor d'Història, que ha treballat constantment en la marqueteria i pintura; la d'una professora de francès que ha donat a un grup de noies unes lliçons de repujat del cuiro; la d'un amic de l'Institut-Escola que ens ha prestat la seva desinteressada cooperació en l'organització de l'equip d'enquadernadors de llibres; la d'un fuster, en l'obrador del qual un altre grup d'alumnes ha après seriosament la tècnica de la fusteria; i la d'una professora de Ciències naturals, que ha instaurat en els últims mesos una secció de telers de mà, en els quals un grup de noies — especialment del *Montseny* — hi han teixit bellíssimes teles d'exquisida finor.

A aquesta llista cal afegir encara altres menes de realitzacions: les de filferro, iniciades el curs del 1931 al 1932, amb les quals els alumnes han après el maneig de diverses eines i sistemes de soldar; les de paper i cartrolina, especialment emprades pel primer ensenyament; les

de decoració ceràmica, on uns bells i originals projectes han merescut la fixació, pel foc, damunt la rajola...

En conjunt, els treballs manuals al nostre Institut-Escola han anat avançant en els dos sentits essencials: primer, en el camí de la més exuberant varietat; segon, en el camí de la màxima aportació d'iniciatives i actuacions per part del professorat de l'Institut-Escola.

* * *

I posats a parlar de treballs manuals, per a completar el tema, afegirem quatre paraules referents a les classes de dibuix del nostre Institut-Escola. Nosaltres hem volgut que l'ensenyament del dibuix i color tingués un valor d'educació artística i no un valor tècnic o calligràfic; el dibuix és un instrument de cultura general i per tant l'hem d'ensenyar d'una manera viva, bandejant tot allò que representi tècnica calligràfica. Quan es fa una ratlla en un paper per representar un objecte, no és la ratlla que ens ha d'interessar, sinó el seu contingut, és a dir, el que representa, el que expressa, el que vol dir: això és el veritable dibuix.

En el curs darrer hem realitzat ja uns exercicis encaminats en aquest sentit, entre altres el de percepció del volum i de la forma dels objectes: donar a dibuixar un vas de vidre, per exemple, que els obliga a representar la tercera dimensió.

Un altre exercici, també de percepció del volum, ha consistit a representar dues formes simples posades damunt d'un rectangle i realitzar-les en relleu amb fang.

També hem fet exercicis de percepció de color; per exemple, hem posat una roba totalment blanca amb uns objectes de color al costat, els quals projecten un petit reflex que precisament no és blanc, i això els obliga a saber veure una quantitat de tons de diferents colors.

Un altre dels exercicis que han practicat amb molt d'entusiasme els alumnes és el de dibuixos d'animals del Parc zoològic, realitzats per mitjà d'apunts i notes de color; això els ha obligat a fer els dibuixos amb un fi explicatiu, és a dir, quan feien una orella d'una gazela, per exemple, procuràvem només que s'entengués, no que fes bonic, per després fer-ne un dibuix definitiu o una realització en fusta valent-se solament dels apunts ja presos.

Un altre exercici d'il·lustració ha consistit a llegir un text a classe i interpretar-lo plàsticament. Aquest exercici té un doble valor d'educació: de primer, obligar a comprendre d'una manera íntegra i perfecta el text, i en segon lloc, té el valor d'interpretació plàstica, que és el fet de traduir-ho en dibuix.

Tot això, els nostres alumnes ho han dut a terme amb un entusiasme i amb un interès molt digne d'esmentar, i és precisament per això que aquests exercicis tenen una eficàcia veritablement educativa.

NOTICIARI

EXCURSIONS

En començar el mes de juny, teníem entre nosaltres els hostes madrilenys, de l'Institut-Escola, acompanyats dels professors Srs. Barnés i Oliver i Srta. Barnés. El dia 1, obsequiats per la Generalitat i per l'Institut-Escola, pujaren a Montserrat acompanyats de representacions de diversos grups de l'Institut-Escola de Barcelona.

El dia 2, pel mateix motiu i en la mateixa forma, obsequiats per l'Ajuntament i per l'Institut-Escola de Barlona, es féu una visita als Museus de Montjuïc, a l'Ajuntament, a l'Escola de Mar, i un viatge marítim pel port de Barcelona.

El dia 1, el grup *Miramar* visità l'Exposició de primavera.

El dia 3, el grup *Puigmal* visità les oficines i obradors de l'"Editorial Salvat".

El mateix dia 3, els grups *Formentor, Montblanc* i *Montgrí* visitaren, a la casa de l'Ardiaca, l'exposició de Lola Anglada.

El mateix dia 3, els grups *Miramar* i *Montnegre* visitaren a Montjuïc l'Exposició de l'automòbil.

El dia 6, els grups *Formentor, Montblanc* i *Montgrí* visitaren, al Palau de Pedralbes, l'Exposició d'indumentària.

El dia 8, els grups *Montnegre* i *Puigmal* visitaren l'Exposició de primavera.

El dia 17, el grup *Puigmal* féu una excursió botànica a Vallvidrera.

El dia 17, els grups *Montgrí, Cadí* i *Montnegre* visitaren la Fira de mostres.

El dia 19, el grup *Puigmal* visità l'esquadra francesa.

La mateixa visita realitzà el dia 20 el grup *Montclar*.

I el dia 20 visitaren el Palau Nacional de Montjuïc, per tal de realitzar estudis sobre el magnífic orgue, els grups *Puigmal, Miramar* i *Montnegre*.

Acabades el dia 23 les tasques del curs i acomiadats els alumnes, com ja s'indica en un altre lloc d'aquest "Noticiari", creguérem oportú efectuar unes excursions, l'esperança de les quals i llur realització havien de contribuir a atenuar el disgust de la separació. Aquestes excursions es desenrotllaren segons el següent programa:

Dilluns, 26 de juny: Grups *Formentor* i *Montblanc*. Excursió a Castelldefels.

Dimars, 27 de juny: Grups *Montclar* i *Montgrí*. Excursió a Begues i Ordal.

Dimecres, 28 de juny: Grup *Puigmal*. Excursió a Ripoll i Sant Joan de les Abadesses.

Divendres, 30 de juny: Grups *Cadí, Montseny* i *Montnegre*. Excursió a Olèrdola, Viloví i Ordal.

Dilluns, 3, i dimarts, 4 de juliol: Grup *Miramar*. Excursió al Montseny.

Dijous, 13 de juliol: Grup *Canigó*. Excursió a Castelldefels.

Hem de dir, en llaor dels nostres alumnes, que aquestes excursions foren, potser, entre totes, les més reei-

xides. La compenetració entre els alumnes i els professors, la correcció perfecta en tots els actes s'accentuaren com mai, i volem veure en això la manifestació externa del greu que a tothom sabia d'haver arribat tan aviat a l'acabament de curs. D'entre tots ells, cal, però, assenyalar especialment la del grup *Miramar* al Montseny. El pla era semblant al de l'excursió que realitzà el *Puigmal* a Santa Fe pel novembre. Ens allotjàrem a la casa de la Colònia escolar (antiga Villa Teresita), que altra vegada ens cedí el Patronat de Cultura de l'Ajuntament, i allí noies i nois hagueren d'atendre els serveis domèstics, preparació dels menjars, neteja de les habitacions, etc. Tothom ocupà perfectament el seu lloc i procedí amb exactitud a l'execució de la respectiva tasca. Es realitzaren les ascensions a les Agudes i al Turó de l'Home, on ens reberen afectuosament el simpàtic matrimoni encarregat del servei meteorològic en aquell petit observatori d'altura.

FI DE CURS

Els 23 de juny són tristos per a l'Institut-Escola. És en va que tractem d'organitzar festes de comiat. Entre els jocs, tot cantant, brilla encara la joia als ulls; però en donar per acabat l'acte, la depressió s'apodera de tots els ànims, i les llàgrimes rodolen cara avall.

Aquest any, la festa, com sempre, fou senzillíssima: un partit de basket entre dues seleccions; una estona de gimnàstica, al pati, prenent-hi part tots els grups; unes cançons sota la direcció dels mestres Llongueres, Cervera i Xercavins; uns ballets populars organitzats i dirigits pel senyor Llongueres i la senyoreta Ferrer. Entre dos números del programa, pronuncià un breu parlament el director de l'Institut-Escola, i en acabar, glossà i amplià idees semblants el doctor Balcells, delegat del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya. L'un i l'altre s'esforçaren a atenuar i ofegar les notes sentimentals, per por d'augmentar l'angúnia que ja es preveia en tots els cors. Però res no hi valgué. En acabar, tots els professors hagueren d'ocupar-se a tranquil·litzar els alumnes que deixaven aquesta casa tan estimada de tots ells.

CONFERENCIA

El dia 17 de juny al matí, el senyor Teodor Garriga Osca, de la Companyia telefònica, donà una conferència sobre el telèfon als alumnes de l'Institut-Escola. Fou il·lustrada amb abundosos gràfics i amb la presentació d'aparells, i acabà celebrant una conferència amb els alumnes i professors de l'Institut-Escola de Madrid. Molts dels nostres alumnes han fet bells extractes d'aquesta conferència; especialment remarcables són els de Josep Pacheco, Elvira Bigas, Enric Reñé, Llúcia Colomés, Josepa Clot, Alfred Bosch, Isidra Maranges, Joan Casulleres, Enric Casasses, Montserrat Pino...

L'INSTITUT-ESCOLA I LA PREMSA

Durant l'estada del *Puigmal* a Madrid, la premsa madrilenya s'ocupà gairebé unànimement de la visita d'aquesta secció del nostre Institut-Escola, i alguns periòdics il·lustrats publicaren reproduccions de fotografies d'alguns actes.

* * *

C. A. Jordana publicà a *L'Opinió*, del dia 16 de juny, sota l'epígraf

d'*Episodi sentimental*, un article amb motiu d'haver hagut de deixar l'Institut-Escola, finida llur interinitat, els mestres d'ensenyament primari senyoretes Carbonell i Bonet i senyor Gabriel, que havien exercit des de la fundació del nostre centre.

D'aquest bell article són els següents paràgrafs:

"Les meves orelles paternals han hagut de prendre nota aquests dies d'un episodi sentimental esdevingut a l'Institut-Escola. Tres professors interins (les senyoretes Bonet i Carbonell i el senyor Gabriel), arribat el terme de llur interinitat, han hagut de deixar llurs classes, i els alumnes que tenien a llur càrrec n'han tingut un pregon desconsol. ¿Caldrà que expliqui si el comiat ha estat xop de pena, si les nenes hi han deixat anar el raig de les llàgrimes i els nois s'hi han ennuegat? No caldrà pas. N'hi ha prou de saber que la pena dels infants és autèntica i que el buit que deixen els mestres és un buit veritable, que requerirà bona substància si és que s'ha d'omplir.

. . . . . .

Digueu el que vulgueu, hi ha un mèrit que no podem negar a la pedagogia moderna. L'amor dels infants a l'escola i al mestre és un dels més bells assoliments de la ciència."

L'EXCURSIÓ DE MAIG A CASTELLA

IMPRESSIONS D'ALGUNES ALUMNES

A dos quarts de nou del matí érem tots reunits a l'estació de França, hi havia allí totes les nostres famílies; fins a les nou no sortírem, i en partir es veien tot de mocadors que voleiaven dient-nos adéu.

Després de dinar arribàrem a Aragó. Traspassàrem l'Ebre i el Jalon, passàrem per Saragossa i veiérem el temple del Pilar.

A la tarda arribàrem a Castella: s'estén una immensa plana gairebé deserta, només accidentada pels monts de Toledo, al Nord s'estén la serra del Guadarrama i al Sud s'abaixa bruscament per la vall del Guadalquivir.

Veiem un poblat les cases del qual estan sota terra i només surten les xemeneies; allí viuen la gent molt miserablement.

Arribem a Madrid a les onze i trobem tot de nois i noies de l'"Instituto-Escuela" que vénen a rebre'ns; de seguida ens n'anem cap a la nostra residència del carrer Miguel Ángel i els nois a l'hotel.

* * *

Aquell matí vam tornar a l'Institut-Escola, però a l'edifici dels de primària, que és a l'hipòdrom; vam assistir en algunes classes dels més petits, que ens agradaren molt; després vam veure com feien gimnàstica i com jugaven i unes quantes nenes ens feren uns ballets rítmics. Entre elles hi havia una nena molt eixerida que es deia Maria Cruz i que tenia molta gràcia a ballar.

Ens presentaren el director de *Satélite* — que és un periòdic que fan ells, — és un noi d'onze anys que es diu Ramon Andrada; li vam dir si volia venir a Barcelona amb nosaltres i ell digué que sí, i aleshores Maria Cruz també va voler venir i nosaltres vam estar molt contents.

MERCÈ BALCELLS

Fent un viatge de Barcelona a Madrid es poden veure, a més del paisatge, moltes coses interessants.

Em vaig adonar que la via fèrria passa sempre, o gairebé sempre, pel costat dels rius; així, com que el riu

ja ha obert pas, no és necessari obrir túnels ni trinxeres.

El tren, després de passar pel pla del Llobregat, es troba amb el massís de Garraf, el qual salva per mitjà de túnels i trinxeres. Passat Reus, el tren va en busca del riu Ebre (riu que neix a Fontibre i desemboca prop d'Amposta, formant en la seva desembocadura el delta de l'Ebre), amb el qual s'ajunta prop de Mora.

Ens trobem amb la comarca dels Monegros, la qual és molt seca i àrida. Passat Saragossa, seguim l'Ebre fins més amunt de Casetes (bifurcació de la línia fèrria), on el deixem per seguir el seu afluent el Jalon. Travessem el conjunt de muntanyes que formen la serralada Ibèrica; després d'aquestes muntanyes seguim el riu Henares, afluent del Jarama, el qual desemboca en el riu Tajo; per tant, l'Henares és del vessant Atlàntic. La regió aragonesa és pobra de vegetació.

FRANCESCA RUIZ

Segòvia. L'aqüeducte. — Aquesta gran obra d'art romana antigament servia per a traslladar l'aigua a la ciutat per mitjà d'un canal situat a la part superior. És considerat el primer del món, tant per la seva grandiositat com per l'elegància de les seves línies. Està molt ben conservat. Al començament, els arcs són molt petits, però de seguida, com que el nivell del terreny baixa molt, són necessaris uns pilars de molta alçada. La distància entre pilar i pilar no és sempre la mateixa: és de quatre a sis metres. Les pedres que formen aquest magnífic monument no estan enganxades amb res.

Sobre l'origen d'aquest monument es conten algunes llegendes, però la més coneguda és la següent:

Una noia segoviana, un dia de molta calor anà a cercar aigua a la font. Com que tenia molta calor, digué que donaria de molt bon grat la seva ànima al diable si no havia d'anar més a cercar aigua. Tot seguit sentí una veu espantosa que li deia: — Jo et prometo que demà abans de sortir el sol tindràs construït un pont, per mitjà del qual l'aigua arribarà a casa teva i així no tindràs necessitat de passar calor.

Aquella nit hi hagué una horrible tempesta en la qual les roques que els dimonis feien servir per construir el pont meravellós, anaven pels aires. Quant als diables els faltava només collocar l'última pedra, sortí el sol i tot l'exèrcit fugí pels aires, deixant sense acabar la promesa del rei dels diables.

ANTÒNIA RUIZ

A la nostra arribada ja ens veiérem sorpresos per l'amabilitat dels companys de l'Institut-Escola de Madrid venint-nos a rebre a una hora tan desavinent.

La bona installació a la "Residencia de Señoritas" on havíem de passar els deu dies, fou un nou motiu de satisfacció, ja que a més d'ésser moderna, còmoda i bonica, està molt ben organitzada.

Situada en un bonic i tranquil barri, podíem traslladar-nos amb tota facilitat a qualsevol indret de Madrid. En pocs moments érem al magnífic passeig de la Castellana, ombrejat per grans castanyers d'Índies i altres arbres.

La Castellana és molt llarga. Hi ha el monument a Colom, la font de la Cibeles, situada davant de l'edifici de Correus; més enllà hi ha la font de Neptú, i en el mateix passeig es troba el Museu del Prado, amb uns majestuosos cedres al davant.

Un tramvia ens portava a la Puerta

del Sol, punt de convergència d'importants carrers, animats a tothora. La gent passeja indolentment, com si no tingués cap pressa, i els cafès sempre són plens.

El parc del Retiro és molt bonic i, a més de la seva frondosa vegetació, té l'encís d'un gran llac on hom pot passejar-se amb canot.

De la Moncloa n'han tallat un bon tros, però el que queda, potser perquè els arbres són més espessos i vells i no sembla cultivat, fa més la impressió d'un bosc.

De la capital d'Espanya només tenim una lleugera impressió recollida tot anant d'un lloc a l'altre en visitar les institucions, museus i altres edificis que volíem conèixer. Així i tot, guardem de Madrid un bon record i un sincer agraïment als qui ens han fet possible aquest viatge tan instructiu i agradable.

* * *

Visitàrem l'Institut-Escola d'Atocha. L'edifici és nou i bonic. Ens ensenyaren la sala de projeccions i conferències, les de música, dibuix, modelat, els laboratoris de Física i Química, etc.

L'edifici de primària és a l'hipòdrom. És molt modern. A l'entrada tenen a terra, feta amb linòleum, l'ensenya de l'Institut-Escola, que és treta d'un manuscrit del segle X. Veiérem algunes classes: cada nen té una tauleta i una cadireta de tub pintat de color verd poma; fa molt bonic. Un dels grups publica un periòdic anomenat *Satélite*. Pujàrem a la terrassa on feien gimnàs. D'allí es veia la serra del Guadarrama nevada.

A secundària l'edifici no és tan nou, però està molt ben situat. Entre les coses boniques d'allí, hi ha una sala on les noies teixeixen.

Tant en un lloc com en l'altre fórem molt ben atesos. Els d'Atocha ens obsequiaren amb un te, i a primària els nens representaren dues comèdies, "La Pájara Pinta" i "El conde Sol", totes dues amb molta gràcia i encert.

També van ésser molt amables envers nosaltres els professors i alumnes de l'Institut de Sant Isidre. En una petita festa que organitzaren van cantar, entre d'altres, la bonica cançó catalana "El noi de la mare".

* * *

L'Institut Rockefeller de Física i Química està situat a "Los Altos del Hipódromo" i és construït amb tots els avenços: gairebé tot funciona automàticament. En entrar, hi ha la sala de conferències; des de la taula on es situa el conferenciant pot regir-se tota la sala. Hi ha una pila de botons i palanquetes que serveixen per encendre i apagar els llums, per obrir i tancar les portes i finestres, etc.

Cada cambra de treball està construïda de tal manera que aixecant un embà queden dues habitacions iguals i independents, i al contrari suprimint-ne algun dels que ara hi ha, queden les sales més espaioses i unides, com si de sempre haguessin estat així.

Tot l'Institut és una meravella. Estèticament no es pot demanar res més, i científicament és un dels més importants del món.

MERCÈ ROMEVA

CREUER MEDITERRANI

Tres professors de l'Institut-Escola (els senyors Díaz-Plaja i Vicens i la senyoreta Comas) han format part de l'expedició de professors i estudiants que ha efectuat, des del 15 de juny al primer d'agost, el creuer d'estudi pel Mediterrani.

INTERCANVI ESCOLAR

Quan estava gairebé totalment organitzada l'excursió d'intervanvi amb Hamburg, amb una vintena de professors i alumnes de l'Institut-Escola, l'anunci dels cursets de selecció i perfeccionament del professorat de segon ensenyament ens ho va esbullar; l'expedició ha quedat, per aquesta causa, reduïdíssima. En el número d'estiu d'aquest BUTLLETÍ procurarem ressenyar aquesta altra funció de l'Institut-Escola.

EL REGLAMENT. — Malgrat els nostres desigs, exposats en el número del mes de maig, no podrem començar a reproduir en aquest el reglament de l'Institut-Escola. Veurem si podrem fer-ho en el proper número (el d'estiu) o ens haurem d'acontentar amb un extracte.

IMPREMTA CLARASÓ
Villarroel, 17 - Barcelona